

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 05 „
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 27.

Bontják a régi falakat.

Máramaros-Szigeten két napig tanácskoztak az ország különböző részeiről összejött polgármesterek a lapunkban annak idején meglehetősen bőven ismertett törvényjavaslat felett, mely a városok rendezéséről szól s amely Fascho-Moys miniszteri tanácsos urat vallja szerzőjének.

A két napi tanácskozás eredménye aztán a következő szörnyen bölcs határozatban jegezesedett meg:

„A polgármesterek a Fascho-Moys-féle javaslatot, mely a jelenlegi rossz helyzetet javítani kíván, örömmel üdvözlök, azonban mivel az a várakozásnak nem felel meg, még általánosságban sem veszik tárgyalás alá.»

Ime a bölcs podeszták csaknem teljesen megoldották a fából való vaskarika ősi problémáját. A javaslat rossz, de azért mégis dicsérik.

Hát ha annyira rossz ez a javaslat, hogy azt a polgármesterek még tárgyalás alapjául sem fogadhatják el, akkor az bizonyára cseppet sem szánálná az eddigi mizériákat, már pedig, ha így áll a dolog, akkor mire való az üdvözlés. Annak a bizonyosságára talán, hogy a kormányt üdvözölni kell minden körülmények között, bár mit tesz is, mert tőle kapjuk, mint az Úrtól az esőt és napfényt egyaránt.

Volt alkalmunk rámutatni e szörnyesülött javaslat hibáira, mely a liberális kor régi szokása szerint szintén más nem-

zetek törvényeiből lett összekompillálva azon elv szerint, hogy a mi jó a németeknek, miért ne lenne jó nekünk is, hisz mi is csak olyan emberek vagyunk.

Ez a logikus érv rendesen hatni szokott a liberálisoknál, hiszen már az egyházpolitikai javaslatoknál is főérv gyanánt szerepelt.

Rámutattunk annak idején arra is, hogy ez a javaslat a helyett, hogy az önkormányzati jogokat növelné, még inkább megnyirbálja azokat s még nagyobb befolyást biztosít a főispánoknak, kiket tudvalevőleg a kormány nevez ki, csap el kényekedve szerint.

Már eddig is számos példa bizonyítja, mint lehet a városokat politikai és pártcélokra felhasználni az eddigi szervezet mellett, hát még mi lenne ezután, midőn a közigazgatás teljes menete a főispánok parancsszavának lenne alárendelve, kik a kormány parancsainak vakon engedelmeskednek.

A városi tisztviselők nem azért sóhajtoznak új rendszer után, hogy ezentul még jobban lenyugözve legyenek a párt fegyelem vasbékói által, hanem azért, hogy helyzetük javítva legyen, ha nem is fizetésemelés által, hanem az egyéni függetlenségnek minél kevesebb korlátozása által. Hiszen az autonóm törvényhatóságok tisztviselői sorában most is fehér holló számban megy az olyan ember, aki saját elve szerint mer indulni s nem szavaz bizalmat a kormánynak parancsszóra, hát még mi lesz akkor, ha az ilyen ember egyszerűen lehetlenné lesz téve,

mert független választói csaknem teljesen ki lesznek szorítva olyanok által, akik a főispán intése szerint szavaznak.

Legnagyobb csodabogár azonban e javaslatban a városi tanácsosokról szóló rész, melyben a tanácsosok egyrésze nem csak egy krajczárt sem kapna, hanem meg nem jelenés esetén még érzékeny pénzbüntetéssel sújtatnék. Ugyan hol fog a miniszter úr olyan embereket találni a mai világban, kik 6 évig ingyen szolgálják a várost olyan korban, midőn maga a liberális párt azt tanítja szóval és példával egyaránt, hogy ingyen ne tégy semmit, pénzért mindent. Ilyen férfiakat csak Perikles kora szül, de nem a Bánffy Dezsőé. — Ez a két szó: ingyen és liberalizmus, nagyobb ellenségei egymásnak, mint víz és tűz.

Valamely államban csak akkor mondhatjuk nyugodt lelkiismerettel, hogy a nép akarata jutott valóban kifejezésre, ha ott általános szavazati jog uralkodik. Ettől azonban a liberalizmus úgy idegenkedik, mint az ördög a szentelt víztől, mert jól tudja, hogy ez egyenlő lenne bukásával. A mostani választói jogosultság mellett is hány és hány millióba és mennyi témérdek törvénytelenességbe kerül ezt a választói tömeget féken tartani, hát még mi lenne a suffrage universal esetén. Ennyi ember száját már nem lehet befogni, arra nem lenne elég tiszser annyi csendőrség sem. — De hát a kormány még a jelenlegi választók számát is soknak találja s a közölt kimutatások bizonyítják, hogy daczára a népesség szaporodá-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gura satuluj.

Irta: Deér.

Egy jó barátom lakik ott valahol az oláhok között. Sokszor kért már, hogy látogassam meg. Ráadtam a fejem a hosszú utra. Meglátogattam anélkül, hogy előre jeleztem volna látogatásom. Valóságos csoda, hogy ép testtel állítottam be hozzá, olyan életveszélyes utakon hordozott meg az az oláh fuvaros kívül a vasuti állomástól barátom lakásának indultam. — Majd egy félnapig kászálódtunk, míg végre fel tűnt a hegyek közt a kis falu hol véget ér a keserves utazás.

Mikor már közel voltunk a faluhoz az én oláhom eddigi nyugodt ábrázatán sajátságos mosoly jelent meg és el sem tűnt addig míg csak a falu elé nem értünk.

— Domnule, Anikó már vár bennünket. Ez volt az első szava az oláhnak az egész hosszú uton és ezt se érttem.

— Miközöm nekem Anikóhoz? Ki az az Anikó? De biz az én emberem egy szóval sem mondott többet. Gondolta magában, majd megtudja az ur, ha kíváncsi rá.

A falu előtt egy fakereszt állott. De a feszületből csak egyik kéz volt rajta s azt is a szél forgatta ide-oda.

Körülnéztem kerestem Amikót. A kereszt előtt az oláh megemelte a kalapját.

— Domnule, domnule! — sóhajtozott egyszerre mellettem valaki.

Egy összetöprödött anyóka állt ott a kereszt mellett, az az kiabált, a hogy csak birta kiaszott tüdeje.

— Ugyan mit akarhat ez az asszony? kérdeztem a fuvarost.

Az meg a lovai közé csapott — ez volt a válasza. Egy árva makulát sem tudtam kiszedni belőle. Pedig szerettem volna tudni valamit arról az asszonyról, ki még mindig egy kendőt lobogtatott utánunk.

— Bolond, — mormogta az oláh nagysókára.

Csak azt nem tudtam most megint, hogy ki a bolond. Én, ő, vagy pedig az az asszony...

* * *

Barátom nagy örömmel fogadott. — A kocsisomat miután előbb jót húzott az oda nyújtott butykosból, utnak bocsátottam én pedig siettem átköltözödni.

Vacsoránál találkoztam barátom család-

jával. Vigan voltunk. Sok volt a miről beszélhettünk. Előhoztunk mindent a régi időből.

Barátom egyszerre csak azt kérdi tőlem. — Hát Anikó asszonyt láttad-e?

Én biz — őszintén szólva már elfeledtem e kis epizódot, de most kétszeresen bántott a kíváncsiság. Siettem is kijelenteni, hogy láttam Anikót s kértem barátomat, beszéljen róla valamit.

— No jó, majd elmondom, kissé szomorú banális története van s tán nem illik a mi vidám társaságunkba. De elég érdekes arra, hogy más is tudja.

* * *

Bizony régen volt már, midőn Anikó asszonyt csak a « szép Anikónak ismerték és nevezték. Alig emlékszik már erre valaki a faluból, a hol most már csak » gura szatulujnak », a falu szájának » hívják.

Egy gazdag oláh parasztnak egyetlen leánya volt. Szép volt, olyan szép, hogy messze vidékről jöttek, megcsodálni a szépségét. Hát még kérője mennyi akadt. Minden ujára vagy tíz.

De biz a lánynak nem kellett egyse. Rátartós volt a volt a szentem, de nagyon, — a mint mondták.

Pedig az édes apja szívesen odáda volna

SZÜLŐK
figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
 gyermekeknek
 GZIPŐK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
 és kézelők, zsebkendők, harisnyák
 a legjobb és megbízhatóbb minőségben, ugyszintén
 utazókofferek és csőernyők.

ARANYI és ROTH-nál

Nagyvárad, Zöldfa-utca

Áruház 36. sz.

sának a választók száma évről-évre fogy. — Naturam expellas froca, tamen utque redibit. A városok rendezésénél sem tagadhatta meg magát a liberális szellem s a képviselőtestület számbeli irányát legalább negyedével, de sőt ötödével leszállították. 60 embert könnyebb lekenyerezni mint 240-et — A városok rendezése alatt tehát a kormány azt érti, hogy megkönnyíti magának a feladatát, a városok fékentartását. — Hát persze rendezés ez is. Mindenki úgy értelmezi a szavakat, a mint neki tetszik.

Nem tagadhatjuk azonban, hogy a polgármesterek értekezletén sok üdvös dolog is került szóba s voltak olyanok, akik megmagyarázták, hogy mire is lenne tulajdonképp szükség a városok rendezésénél. Sok jó és komoly indítvány hangzott el, de az a minden szabadabb nézetnyilvánítást lenyűgöző pártfegyelem nem engedte, hogy ezek határozatok alakjában jussanak kifejezésre.

Mindazáltal ebből a javaslatból előbb-utóbb törvény lesz, mert a miniszter úgy akarja. Mindjobban közeledik az idő, midőn az egész ország egy nagy géppé fog változni, melyet a központból egy új nyomással lehet kormányozni. Vigyázzon azonban a kormány, mely a kipróbált régi falak alapjait bontogatja, mert egyszerre csak össze talál omlani az egész épület s romjai alá temeti azokat, akik vakmerő kézzel törték romlására.

Börze-nyereségek.

(bi) A merkantilista sajtó nap-nap után örömmel tudatja azt a gyász hírt, hogy a gazdák sokat nyertek a börzén a legutóbbi gabona hausse alatt. Örömmel tudatják a börze lapjai, mert ezzel azt vélik sikeresen bizonyítani, hogy a gazdák közvetlen hasznát veszik a börzének, meg hogy az a börze nem is olyan ördögös egy gépezet, a melyen egyszerű gondolkozású gazdaember ne tudná ki magát. Gyászhirnek mondjuk pedig mi, mert addig, míg a nem a börzéhez tartozó elemek vesztettek, nem látunk annyi kárt a börzejátékra hajlandósággal bírókra nézve, mint mikor egyszer beüt nekik is nyeresemény és néhány száz forinttal hagyják ott azt az áldatlan mezőt. És éppen azért óvással kell élnünk. Óv-

nunk kell a gazdát attól, hogy a börzéhez, mint aktív tényező közeledjék, mert mint passzív érdekelt amugy is eléggé megfizeti az árát ennek a jeles intézménynek.

A vidéken a legutóbbi években, mikor a termelésnél mutatózó nehézségek és az értékesítés ezernyi bajai oly annyira megnehezítették a produktív foglalkozások álláspontját, mind többen szorulnak a börze küzdő porondjára. A vidéki fűszeres, patikus, orvos, ügyvéd stb. az értéktőzsdén spekulál és elhanyagolja becsületes foglalkozását. Az utóbbi időben a vidéken megszűnni készül ipar és kereskedelem, játékra veti magát a honorácziórok osztálya és a szerencse hozta nyereségért feláldozza a mindennapi tisztességes kereset biztos forrását. A gazda mostoha sorsa sok gazdát és bérlőt a gabonatőzsdére visz. Ezer jó igérettel rábírnák őket, hogy a tőzsdén spekuláljanak és sajnos, sokan vannak, a kiknek a földjét differenciák fejében verték dobra.

Most a gazdák nagyon frappáns tünetekben látták meggyilkozni a rossz termést, a természet ezer csapását. Minden nap maguk előtt látták azokat a mezőgazdasági károkat, melyek feltétlen okai egy börzehaussenak s ezen indulva, sokan a börzén igyekeztek kárpótolni magukat a tényleges termelésnél való károsodásukért. És tényleg, némileg fordulat állott be. Az eddig mindig veszteséggel játszó kívül állók nyereséghez jutottak. Azt mondják, hogy csak a Délvidékre, különösen pedig Nagyváradra, Temesvárra, Verseczre és Torontál vármegyére több millió forint börzenyereség jutott.

Ez a hír nem örömhír minékünk, mert azt jelenti, hogy a gazdák egy része kétségbeesetten kapkod produktív foglalkozásán kívül eső üzleti haszon után, s mert meg vagyunk róla győződve, hogy ez a rossz példa ujakat és ujakat fog erre a sikamlós utra csábítani, melytől ma ünnepélyesen óvjuk a gazdákat.

A börzén vannak olyan elemek — nagyon jól ismerjük őket — kiknek főüzlete az, hogy avatatlanként csaljanak a börzeüzlet rejtelmeibe, s ezek örömmel üdvözlék ezt az eseményt, mert igen jól tudják, hogy a nyereség a legjobb csalétek a nyerni vágyókra nézve. A börze meg van róla győződve, hogy ez a nyereség, mely most a vidékre vándorolt gabonaárkülönbözetek fejében, héttelövel kerül még vissza a tőzsdére.

Mert mikor a hamis játékos kikeresi áldozatát, első fogása az, hogy eleinte nyerni hagyja őt, hogy mikor azután neki melegegett a játéknak, annál alaposabban fosztogathassa ki a szenvedélyes kártyást.

A börzenyereség is így van. Az, a ki most ezt a néhány ezer forintot nyerte, jövő évi termését fogja odaadni vesztesége fejében.

Azután a földjének egy része következik, s így megy tovább azon a lejtőn, melyre a gazdasági válság talán mégsem vihette volna a gazdát.

Csak hogy hát igaz, hogy vannak a börzének apostolai is. Vannak, a kik a józan agrárpolitikához tartozónak tartják, hogy a gazda a börzén biztosítson magának bizonyos árakat, s ebből a célból azután differenciális üzleteket kössön, mert azt csak nem képzei valaki, hogy az a gazda az ő nehéz aczélos urasági buzáját odaadja a kötésében kikötött szállítás fejében. Arról szó sincs. Ő az eladását fedezi, s ezen a réven jut nyereséghez a kötések kompenzációja útján. Mondanunk sem kell, hogy ezt csak olyan gazda ajánlhatja egészséges agrárpolitikaképpen, a ki ha gazda is, nem gazdasága után, hanem talán bankjából, gründolásaiból él és így a zsebében van az a börze, mely neki talán fejős tehén, de a kívülállónak, nevezetesen a gazdáknak jóllakni nem tudó moloch.

Azzal tisztában kell lennünk, hogy a börzén nyerni, ugyan nyerhet egyszer a dazda is, mert hiszen a vak tyúk is talál szemet olykor, de következetesen nyerni, nem véletlenül, de kiszámítottan nyerni, soha sem nyerhet az, a ki a börzén kívül áll, a ki sem annak a börzének üzleti irányára befolyást nem gyakorolhat, sem az árfejlődést közvetlen közelből figyelemmel nem kísérheti s így míg ő óriási nyereségben képzei magát, addig talán egy rosszkor jött amerikai hír, vagy baisse-szellő ellujta az egész nyereséget és a bizományos már a czussuszt kezdi sürgetni. Ilyen esetben az, a ki a börzén van, elad, vagy fedez s megmenti a nyereség egy részét. Az azonban, a ki a börzén kívül van, ki van szolgáltatva az árfejlődés szilajságának, melynek közepette csak másnapra rendelkezhetik további üzleti operációiról.

Vajha a gazdák meggondolnánk ezt és a jövőben igyekeznének távol maradni a börze süppedékeny talajától, mely annak sem terem egészséges gyűlölcöt, a ki nyereségben van.

Batthyány József gróf temetése.

Németújváron tegnapelőtt délelőtt helyezték örök pihenésre németújvári id. B a t t h y á n y József grófot. Impozáns tömeg kísérte nyugvó helyére a megdicsőült főurat, a kinek elhunytá őszinte, mély fájdalmat keltett az egész országban. Nemcsak családtagjai, s a rokonok voltak ott a temetésen, hanem az ország távol részeiből is számosan siettek megadni a végtisztességet az érdemes férfiú hült tetemeinek. Ravatala körül ott sorakoztak fájdalmas szívvel

már, mert tiz elég jomodu kértüi akadtak. Beszélt a lánynak eléget de az csak annyit mondott, hogy még van ideje ráér.

Az igazi oka pedig az volt, hogy a leány szeretett. Szerette pedig a falu egyik szegény legényét. Ez volt ép a bökkenő. A legény szegény volt, a leányapja pedig tudni sem akart arról, hogy a szép Anikó valami koldusivadék asszonya legyen.

Pedig a legény is szerette a szép lányt. Sokszor találkoztak, hol a fűzesben, hol a réten és a leány volt az, ki megszólította a legényt. Ilyenkor aztán mindig arról beszéltek, hogy ők egymáséi lesznek.

A legény váltig biztatta a leányt, hogy ne hallgasson az apjára. Eltartja ő a két keze munkájával, megélnék ők szegénységben is.

A leány bele is egyezett volna. De biz nem lett a dologból semmi. — A sors ketté vágta a két szerelmes számítását.

A szabadságharcban a legény is elvetődött a fulujából, mint annyit más abban az időben.

A leánytól elbucszott. Ott künn a falu végén a kereszt előtt mondtak egymásnak: Isten hozzád.

A leány megígérte, hogy hü marad. Megvárja a legényt, ha akármédig kell is várnia. Megtartotta a fogdását.

A legény elment és vissza se jött máig se. Anikó várta, várta. Akárki idegen jött a falujába mindig kérdezősködött a legény

után. És olyan bodog volt, ha valaki úgy nagy néha hírt hozott felőle.

Az apja hiába akarta kiverni fejéből azt a legényt, — nem sikerült.

Pedig a szép Anikó lassan-lassan öregedni kezdett. Az arca nem volt olyan rózsapiros, a járása sem oly kackias, a kaczagása sem oly csengő. Itt-ott egy-egy ráncz is előtalálkodott azok körül a szép fekete szemek körül. — Sokat sírt, azért vol.

Hébe-korbe már csipkedték is a többi lányok meg a menyekék.

— Vén leány maradsz, Anikó. Misu talált magának különb leányt náladnál. Szebbet jobbat gazdagabbat. Hiába vársz rá. Megha vissza jönne, akkor se kellesz már neki. Van köztünk fiatalabb, válogathat.

Fájt a leánynak ez a beszéd. Kezdett nem járni a leánypajtásai közé. Otthon dolgoztatott, vagy pedig kiment a falu végére. Ott aztán leült a kereszt alá, vagy pedig oda térdelt, a feszület elé és imádkozott Misuért.

De biz az nem jött. Az édes apját is eltemette Anikó nem sokára az édes anyja halála után. Maga maradt.

A rokonai kezelték a birtokot. Anikó nem törődött semmivel sem, ő csak azt a legényt várta.

Hiába mondták neki, hogy nem jön, nem, hitte el.

— Csak el akarnak tőle csábítani. Hütlenné

akarnak tenni, hogy aztán Misu szive elforduljon tőlem. — De nem leszek az.

Gyűlölni kezdte a falubeli lányokat, kik között nem egy szemre való teremtés akadt. Azt hitte hogy azok is az ő Misuját várják. Kezdeti feltékeny lenni.

Azért beszélnek. Irigylik tőlem Misut. De azért is az enyém lesz. Csak jöjjön meg, majd elmondom neki, hogy milyen kikapós lányok vagytok. Rosszak, csapodárok vagytok. Megcsaltok mindenkit.

Igy beszélt Anikó a többieknek, — de azért csak várt.

Napról-napra jobban összeesett. Eltűnt a szép Anikó s kezdte előlepní a «gura satuluj». Elméje is meghibbant szegénynek a nagy várakozásban. A rokonai tartották. Nem sok dolgot adott nekik. Csak ha mégéhzett akkor ment haza.

Máskor meg a faluban botorkált. Hireket szedett — de csak a lányoktól. Mindig tudott valami ujat, hol egyikről, hol másiktól.

Mikor aztán beleunt a botorkálásba, kiment a kereszt alá, ott aztán leült és várt.

Ha valami idegen jött a falujokba, ha tette, megállította. És aztán beszélt neki, a meddig csak beszélhetett — de csak a lányokról. Szidta, legyalázta a falu valamennyi lányát. És mind ezt csak azért, hogyha Misu jön — lássa, hogy milyen rosszak a falubeli lányok. Csak ő

s könnyben uszó szemekkel özvegyén, Korniss Antónia grófnőm kívül gyermekei, vejei, továbbá nővére Gerliczy báróné. Ott voltak még Batthyány Iván és Miklós grófok, özv. Batthyány Béláné grófné, Korniss Adél grófné, Korniss Oszkár, Károly és Emil grófok, Rosner báróné, Lancinette és Üchtriz bárók. Odébb az uradalom 45 tisztje s a megboldogult számos tisztelője állott.

A temetés requimmal kezdődött, mire Maitz gárdián beszentelte a koporsót, a melyet aztán elhelyeztek a családi kriptában.

A gyászoló családhoz óriási tömege érkezett a részvétláviratoknak s leveleknek.

A halálózásról a család a következő gyászjelentést adta ki s küldte lapunknak:

Özv. németújvári id. gróf Batthyány Józsefné, szül. göncz-ruszkai Korniss Antónia grófnő úgy saját, mint mostoha gyermekei, László; Ágnes és férje bordogna és valnigrai Taxis János gróf s gyermekeik; Antónia és férje óvári és szent-miklósi Pongrácz Frigyes gróf s gyermekeik; Vilma és férje bethleni Bethlen Aladár gróf s gyermekeik; Olga és férje németújvári Batthyány Tivadar gróf s gyermekeik; Blanka és férje eródi Pálffy Béla gróf; Erzsébet és férje eródi Pálffy Sándor gróf s gyermekük nevében fájdalomtól megtört szívvel jeleníti, hogy felejtethetlen, hön szeretett férje, illetve édesapjuk, ipjuk és nagyapjuk, méltóságos németújvári id. Batthyány József gróf ur es. és kir. kamarás, Vasvármegye örökös főispánja, a Lipót rend lovagja, a magyar főrendiház örökös tagja stb. stb. f. évi augusztus hó 24-én éjjeli fél 1 órakor 62. évében, a halottas szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A drága halott földi maradványa f. évi augusztus hó 26-án d. e. 11 órakor fognak Német-Ujvárott a családi sírboltban örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent miseáldozatok az összes kegyuri templomokban f. évi augusztus hó 31-én fognak az egék Urának bemutatni. Gleichenberg, 1897. évi augusztus hó 24-én. Áldás és béke poraira!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 28. A megyei nyugdíj bizottság közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Szeptember 1. A bihari ezredéves emlékoszlop leleplezése.

Szeptember 1. A megyei kongrua bizottság ülése a vármegyeház kis termében.

Szeptember 1. Anket Kolozsvárott Bihar megye állattenyésztési ügyében.

Szeptember 2. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órakor.

maradt meg erényesnek, jónak és szépnek is, — mint ő mondja.

Ezért kiált mindenki után, a ki jön. És milyen boldog, ha valaki szóba áll vele. Töviről-hegyire elmond neki mindent, s közbe szűrés szemeivel folyton vizsgálja az illetőt.

Sokba felfigyelt már Misuját. Annak aztán nyakába borult. Sirt örömeiben. Mikor pedig az illető semmi áron sem akarja elvállalni a boldog mátkaságot, akkor szidja a legényeket.

— Azok is romlanak, romlik mindenki, — rossz az egész világ, — csak én vagyok erényes, a jó, a szép . . .

* * *

Eddig tartott a gura satuluj története. Engem meghatott, s mikor pihenni tértem, még sokáig motoszkált a fejemben a »Szép Anikő« története.

Sajnáltam szegényt. Sajnáltam a nagy szerelemért. És elgondoltam, hogy valamikor még így is tudtak szeretni. Ma már aligha?

Azt mondhatná erre valami szép leány olvasóm, hogy azt csak nem kívánhatom tőle, hogy csupa szerelemből — pardon — megboldoguljon.

Isten ments! De azt csak szabad kívánni, hogy ha szeret, hát szeressen igazán, hüen, minden — számítás nélkül!

Ugy-e banális kívánság? Hisz a »gura satuluj« is így szeretett.

Szeptember 5. A megyei központi választmány ülése.

Szeptember 6. Biharvármegye közg. bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Szeptember 7. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25—26. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Felhívás az autonómiai központi bizottsághoz.** Tisztelettel felkérem a központi bizottság tagjait, illetve a nvárad-ujvárosi, nvárad-velencei, pecze-szöllősi, pecze-szentmártoni, uj-palotai és bihar-püspöki plébánia ötös bizottságok elnökeit, hogy f. év június 1-én hozott határozathoz képest a választási jegyzőkönyvek átvizsgálása és a szavazatoknak teljes nyilvánossággal összeszámlálása végett s gróf Batthyány József egyik képviselő jelöltünk elhalálása folytán felmerült szükséghez képest, újabb intézkedés iránt f. hó 30-án reggeli 9 órakor a kath. kör. elnöki helyiségében mulasztatlanul megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad-Olaszi, 1897. augusztus 27-én. Dencs János a központi bizottság elnöke.

* **Személyi hír.** Radnay Farkas prépost-kanonok, a ki néhány hédig fürdőn és tanulmányuton volt tegnapelőtt visszaérkezett városunkba.

* **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Jancsó Lajost, a nagyvárad-i premontrai kath. főgymnázium helyettes rajztanárát a décsi állami algymnáziumhozrendes tanárrá nevezte ki.

* **A vatikánból.** Rómából írják, hogy XIII. Leo pápa most azon fáradozik, hogy a görög szent *Anasztáz kollegiumot* úgy alakítsa át, hogy az eredeti tervnek megfelelőleg csak olyan görög szertartású papokat képezzen ki, akik aztán mint hittérítők menjenek keletre. Mint-hogy azonban nem lesz kivihető addig, a míg a ruthéneket is felveszik a kollégiumba, a szent atya ezen úgy akar segíteni, hogy egy *ruthen kollégiumot* is készítsen felállítani, melynek növendékei teljes kiképzés után Magyarországra is jöjjenek a kath. vallás tanait terjeszteni. Királyunk, Ő Felsége e célból a pápának nagyobb adományt küldött, mely lehetővé teszi az eszme megvalósítását. Az új kollégium már a jövő évben megnyílik, tanítókul a *jezsuitákat* alkalmazzák, míg a görög kollégiumban a francia Ágoston rendbeliek fognak tanítani. Az új collegium a római Trassevere negyedben fekszik.

* **Szent Ágoston napja.** Ma üljük Szent Ágoston emlékeztét. A nagyvárad-i Orsolya zárda, mely szent Ágoston szerzetesi szabályait követi, templomában ünnepélyes istentisztelet lesz. A szent misét Palotay László kanonok végzi, míg Makucz Ernő zárdalelkész egyházi szónoklatot tart. A szent mise délelőtt 11 órakor veszi kezdetét, előtte lesz a predikáció.

* **Első osztály a belényesi viczinálison.** A nagyvárad-belényes-vaskohi vonalon közlekedő összes személyszállító vonatokkal, mint a M. Á. V. igazgatósága jelenti, október 1-től kezdve I. osztályu utasok továbbítása céljából I. osztályu kocsik is fognak közlekedni.

* **Bankett a polgármester tiszteletére.** A Réti-Népkör már többször bebizonyította, hogy van létjogosultsága s komolyan törekszik nemes hivatásának megfelelni. A kör elnöksége mint értesülünk, közelebb nagyszabású társasvacsorát fog rendezni Nagyvárad város polgármestere: dr. Bulovszky József tisz-

teletére. Az ünnepélyen nemcsak a kör tagjai lesznek jelen. A társas vacsora a kör helyiségében lesz.

* **A nagyszalontai vasuti-ut ügye.** Hoztuk annak idején, hogy Nagy-Szalonta község aziránt folyamodott a miniszterhez, miszerint részére a vasuti állomáshoz vezető ut makadással való kiépítése céljából a vasuti szállítmányok után vámszedési jog engedélyeztesék. A miniszter tegnap értesítette Biharvármegyét, hogy Szalonta ezen folyamodványát most tárgyalás alá nem veheti, mivel a megye még nem nyilatkozott arra nézve, hogy egyáltalában hajlandó-e a kérdéses közutat annak törvényhatósági közuti jellege fenntartásával Szalontának építés és fentartás végett átengedni, a vagy pedig, ha átadja, milyen feltételek mellett, sőt felmerült már az az eszme is, hogy maga a megye fog vámot szedni ez ut után. Mindaddig tehát — írja a miniszter, míg ez a kérdés végleg tisztázva nincs, Nagy-Szalonta, kérelmét tárgyalás alá nem veszem. — Melleleg megjegyezzük, hogy Nagy-Szalonta ezen utját, mely a mi főutcáinknak felel meg, olyan aszfalt-konkréval borítottatta be, milyen a budapesti Kossuth utca burkolata. Nagyváradon pedig éppen most »javítják« ki a főutca kövezetét. A 6 oldalú kockaköveknek most már az utolsó oldalára került a sor s a városi tanács azon töprenkedik, miért is nincs a kockának 7 oldala, hogy még hetedszer is meglehetne forgatni a köveket, melyek azonban szerencsére már a sok kopás folytán valóságos kőgolyókká változtak s így kugligolyóbs gyanánt lesznek értékesíthetők. Lám, lám, minden rosznak meg van a maga jóoldala.

* **Nagyváradiai Szent-Pétervárott.** Hlatky Endre ügyvéd, ki tudvalevőleg szintén részt vett a moszkvai nemzetközi orvosi kongresszuson, tegnap táviratilag tudatta családjával, hogy a nagyváradiai augusztus 26-án este Szent-Pétervárra érkeztek. Innen pár napi tartózkodás után Nisni-Novgorodba mennek. E helyett jegyezzük meg, hogy a jövő évi orvosi kongresszus Rómában lesz.

* **Biharmegye közbiztonsága.** A III. kerületi csendőrpáncsnokság tegnap beterjesztette az alispánhoz a Bihar megye juliusi közbiztonsági állapotairól készített kimutatást, mely meglehetősen kedvező, amennyiben szándékos gyilkosság egyetlen egy sem fordult elő júliusban.

* **A rendőrség figyelmébe.** Több helyről vettük a panaszt, hogy esténként az utcákat locsoló napszámosok, nem tudni ügyetlenségből-e, vagy otromba tréfából, oly gorombán bánnak a közönséggel, hogy fizetés helyet mogyorópálcát érdemelnének. A főutcán tegnap délután például egy nőt locsoltak össze s a kocsikban ülőknek meg rendszerint kijár ez a kis öntözgetés. Többször láttuk, hogy a rendőrség figyelemmel kíséri a délutáni utczalocsolást s éppen azért ajánljuk ezt is figyelmökbe.

* **A magyar asszony.** Az igazi magyar asszony mindenütt megállja a helyét. Fényes tanúság erre. A sbóth Jánosné urnő esete Asbóth, a néppárt egyik vezérférfia, tudvalevőleg a brüsszeli interparlamentáris konferencián nagy buzgósággal képviselte a magyarságot, de hogy a felelője is szerepelt, az csak utólag sült ki. A nagy békebanketten az elnöklő urak többször tréfálkozva nógatták szomszédjukat, Asbóthné urnőt, hogy ő is toasztozzon. Beernaert miniszter volt megbízva azzal, hogy a hivatalos-toasztok szónokait felssóltassa. Egyszerre csak tréfából-e, vagy komolyan Asbóth neve helyett Asbóthné urnőt szólította föl. A fiatal asszony fülig pirult a meglepetéstől, de csakhamar fölugrott és a következő szép rögtönzessel felelt: Uraim és hölgyeim! Sok szép beszédet hallottam már, de még egyszer sem említették önök az Isten nevét pedig ő a legfőbb békebíró, aki egy nemzeteknek, mint a szíveknek egyedül adhatja meg azt a békességet, melyet önök keresnek. És mégis olyan országban vagyunk most, hol az Istenről nem feledkeznek meg. Poharam emelem a dolga népre és a

belga kamara elnökére, Beernaert urra. Az egyszerű és soép szavak persze nem tévesztették el gyultó hatásukat.

* **A mohácsi esata emlékünnepe.** A szomorú emlékeztető mohácsi ütközet idei háromszázhetvenötödik évfordulóját a szokotnál nagyobb ünnepséggel fogják megülni Mohácson aug. 29-én ez évben, ezen a napon leleplezik ugyanis II. Lajos szobrát. Az emlékünnepe alkalmából a várost föllobogózzák, s a lakosság pedig testületileg a csata helyére vonul, hol isteniszteleket tartanak, mely után Czobor Béla dr. az Akadémia tagja várad, egyházmegyei áldozópap emlékbeszédet mond. Este a szabad ég alatt jótékonyczéla előadják Jókai »Szigetvári vértanúk« című darabját.

* **Jászai és Salvini.** A »Hazánk« egyik munkatársa tegnap meginterjúvotta a nemzeti Színház» kitűnő tragikáját, többek közt szöbe került az is hogy Sz z a l v i n i Gusztáv, ki jövő hó végével Nagyváradra jön vendégszerepelni, betanulta Katona József »Bánk-Bánk«-ját s elfogja játszani nálunk is.

— Mit gondol, kérdé az újságíró, érdekes lesz ez az előadás?

— Erdekesnek okvetlen az lesz, felelte Jászai, de igaz semmi esetre sem lesz az az alakítás. Nem tudja az az olasz magát beleélni a mi küzdelmeinkbe, nem tudja visszaadni a mi sajátos temperamentumunkat. Még idegen szerzőnek a darabját is nehéz igazán eljátszani, hát még egy speciálisan nemzeti szerepet. Lássá, engem hívtak Londonba, vendégszerepelni a daczára annak, hogy zavaltam már angolul s nyilvánosság előtt is, nem merem belevágni. Aztán felszóllítottak, hogy szedjek össze egy kisebb társulatot s menjek vele körutrá Angliába eljátszani Shaksaperet. Shaksaperet! Isten őrizz! Ez a vakmerőség!

* **Kinevezés.** Szunyogh Péter alispán Török János volt csendőrt a megüresedett b.-félegyházi hidvámszedői állásra kinevezte.

* **Masiroznak a katonák.** Ma reggel, mire a mosolygó arcú leánysereg felkel, hire-hamvát sem fogja látni a katonáknak. A terv szerint ma hajnalban indulnak utnak s szép lassan elgyalogolnak Radna-Lippáig. Három ezred fog egyszerre elindulni,ugymint a 37-ik, 39-ik, és a 101-ik gyalogezred. Két zenekar fogja játszani a marsokat s még fel sem a jön a nap, már tul lesznek a város határán. Az első csapatok az éjjel indultak el.

Végül helyre igazítjuk a napokban közölt azon hírünket, hogy H a j d u István Boszniába megy. Itt marad továbbra is, a váradai társadalom őszinte öröme.

* **Hulla rablók.** Borzalmas esetről értesít b.-ujfalui levelezőnk; Bogdán Bálint és Viski József gáborjáni lakosok még márczius 2-án éjjel felásták a gáborjáni temetőben a néh. Arany Sámuel sírját, kiről tudták, hogy gazdag ember volt és sok arany gyűrűvel és egyéb ékszerekkel együtt temették el. A halott fosztogatók azonban alig kezdék meg a hulla kezéről levágni a gyűrűs ujjakat, a már rohadásban levő halott olyan szagot terjesztett szét, hogy kénytelenek voltak a dolgot abba hagyni s elmenekülni. Akkor hasztalan keresték a tettest, nem tudtak rájönni, most végre sikerült őket kinyomozni s a fentebbi 2 jómadár személyében elfogni. Mindketten a fogházban várják méltó szigorú büntetésüket.

* **Hogy kell sokaig élni?** Egy angol orvos a »tudomány érdekében« nagy utazásokra adta a fejtét, hogy ismert és ismeretlen öreg emberektől azokat a csodaszereket, melyeknek hosszú életüket köszönhetik, megtudja. Az eredmény vagyis a válaszok, amelyeket a tudományszomjas orvos kapott, elég mulatsékos. Egy délfranciaországi öregember, aki nemsokára a századik születésnapját ünnepli, azt mondja, hogy csak egy különleges szer van a megőregedésre, de az biztosan hat, mert ő kipróbálta. Egy egész citromot kell minden reggel czukorral megenni. A fehérhaju bácsi, ugylátszik, a citromkurának akart reklámot csinálni. Egy másik

Mathuzsálem aki Svájcban él, megesküdött rá, hogy a legjobb ételital egy pohár sós víz, melyet reggelenként éhgyomorral kell meginni. Egy londoni kilenczven éves ember ma is ruganyos lépteit a veresrépának tulajdonítja, melyet reggelire vajaskenyérrel eszik, egy pomerániai öreg paraszt pedig a borsólevesért lelkesedik. A pomerániai paraszt még csak nyolczvan éves, de ugylátszik tegtöbb esze van a fölemlített vénnek között, mert a borsóleves, akár hosszabbodik tőle az élet, akár nem, a citromlé, vajjas vörösrépa és a sós vízhez képest mindenesetre nagyon tápláló és élvezetes.

* **Kérelem a vízvezetékért.** A Kisfürdő-utcai lakosok nélkülözik a vízvezeték előnyeit, s mivel jó ivóvíz az egész utcában nincs, kérvényt intéztek a városi tanácshoz, hogy a vízvezeték ezen utcába is vezessék be. Anuál-inkább helyen való a kérelem teljesítésére most, mert a Nogáll-utczát ugyis burkolni fogják s így nem kerül az utca helyreállítása semmibe.

* **Betörési kísérlet.** Tegnap este Déry János boltjába egy ismeretlen tettes be akart törni. A színházudvarra nyílló ablakot betörte s az ablakfát kifeszítette és be akart mászni az ablakon. Ekkor jött egy öreg bolti őr, ki megriasztotta a betörőt. A rendőrségnek jeleatást tettek az esetről s most keresik a tettest, ha ugyan sikerülni fog őt kézrekeríteni.

* **A betegsegélyző pénztár ülése.** A nagyvárad ker. betegsegélyző pénztár f. hó 29-én, az az vasárnap délelőtt 10 órakor kert-utcai helyiségében igazgatósági ülést tart. Az ülés tárgyai következők:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő megnevezése.
2. Az 1897. évi július 25-én tartott igazgatósági ülése felvett jegyzőkönyv felolvasása.
3. Harap József önként belépőül ajánlkozik.
4. A tisztikar adóhátraleka tárgyában.
5. Titkár havi jelentése.
6. Schneckenord Bertalan panaszügye.
7. A tisztikar labkőrendezése.
8. Roth Jakab 3124. sz. tag kérvénye a Félix-fürdő használatának tárgyában.
9. Kaposos Imréné önként belépőül ajánlkozik.
10. Élesdi bizalmi férfi kinevezése tárgyában.
11. Egyéb folyó ügyek és indítványok.

* **Kitiltott nyomtatványok.** A belügyminiszter körendeletileg tudatta, hogy a Petkor Pavlovics verseczi nyomdájában megjelent »Achtung Werschetzer Arbeiter« és »Die südengarische Partei Organisation« című nyomtatványok bárhol található példányai a hatóságok által elkobzandók.

* **Különös színvakság.** Asszonyok társaságában beszélte el a társaság egyik tagja a következő esetet.

— A kis fiam családom kedvence és rendkívül okos gyermek. Másfél éves korában már mindent beszélt, csak — szerencsétlenségemre — képzeljék el, azt vettem észre a múltkor, hogy színvak. Vettem ugyanis neki színnyomatú képes könyvet. A kis gyermek lapozgat a könyvben, egyszerre csak egy esendőre mutat:

— Mama! Fekete!
— Nem, kis fiam, zöld, válaszoltam neki.
— Nem! Fekete, kiáltott fel fiam öntudatos kifejezéssel.

Megijedtem. Elővettem mindjárt a képeskönyvet, sorra mutattam az összes színeket, a kis fiam mindegyikre helyesen felelt. Csak mikor a csendőrzöld egyenruhájára mutattam, mindig azt válaszolta: — Fekete!

Rendesen délutánonként édesanyámat szoktam meglátogatni, ez alatt a szakácsné és a gyermek leány gondjaira bízom kis fiamat. Dgy izben feltűnt, hogy cselédjeim gondosan figyelmeztetnek délutáni látogatásomra. Rá akartam jönni a dolog nyitjára, azért aznap korábban tértem haza. Képzeljék csak a pamlagon egy jól megtermet — zsandár ült, oldalán a szakácsné, az én kis fiam meg a zsandár térdén lovagolt. A szerelmes pár rémülten felugrott a hetyérről, a kis fiam meg a zsandárra mutatva, nagy diadallal kiáltozta!

— Mama! Fekete!
Az én fiam nem volt színvak, a zsandár neve volt Fekete!

* **Barak a Rhédey-kert mellett.** A honvéd hadapród iskola építésénél száz és száz munkás dolgozik. Ezek a szükségletüket a távolabb eső városból szerzik be. Flegmann Salamón pálinka kereskedő kérvényt adott be a városhoz, a melyben egy áru bódé felállítására kért engedélyt az építkezés közelében. A városi tanács a kérelmet elutasította, Közben a Rhédey-kert felügyelősége egy hatalmas bódét állíttatott fel, mint halljuk, építkezési engedély nélkül; azonban a bódét még nem nyitották meg.

* **A latin idézet.** Párisból jelentik, hogy Toulonban közelebb Daumas Augustin egykori képviselő szobrát fogják leleplezni. Daumas nevére nem igen fognak ma már sokan emlékezni, pedig egykor igen népszerű volt. Daumas egyszerű sörfőzőlegény volt, a ki azonban sokat politizált. Egyszer — az átlamesiny után — vad politikai eszméi miatt el is fogták. A börtön martíromsága azonban kifizetődött, mert a császárság bukása után képviselővé választották. Később olyan népszerűvé lett, hogy szenátor is lett belőle. A szenátusban egyszer a szónoki emelvényre lépett. A lámpaláz annyira erőt vett rajta, hogy a beszéd közepén hirtelen megakadt és hamisítatlan délvidéki akcentussal felkiáltott.

Teringettét, elszakadt a nadrágtartóm!
Furesa arczokat vágta a méltóságjeljes szenátorok a legkevésbé is szalonképes megjegyzéshez. Másnap is hivatalos lap kesztyűs kezű szerkesztője az ülés részéről így számol be:

— Itt a szónok »latin idézetet« használ a mely azonban a lármában nem hallatszik jól.

* **Nem kell német zengeráj.** Még nincs vége a szini szezonnak, a téli unalom előzői, a csepürágók, jodlirozó német truppok előjele már megérkezett. Hillinger Miksa kérvényt adott be Nagyvárad város tanácsához, a melyben engedélyt kér egy daltársulat szerzésére. Az előbbi évekből tudjuk, hogy mily kifejezhetetlen trágaságokkal, német kuplékkal traktálták a közönséget, ilyenekre nincs éppenséggel szüksége Nagyvárad város nagyobb műtényekkel bíró közönségének.

Videki szülők figyelmébe. Özvegy úri nőnél a jövő tanévre egy-két leány- vagy fiúgyermek teljes ellátásra elvállaltatik jutányos ár mellett. Zongora is áll rendelkezésre. Czim: Apácza-utca 389. szám.

* **Nyilvános köszönet.** Folyó hó 14-én a belényesi tüzoltó egyesület által rendezett »Nyári táncvizalom« alkalmából felülfizettek:

Véghső Gellért 5 frt, Erdey László 5 frt, idősb. Papp Gergely B.-ujfalu 5 frt, dr. Kozma Gábor 2 frt, Szabó Péter 2 frt, Beliczey Sándor 2 frt, Gera Sándor 2 frt, Tóbiás Miklós 1 frt, Krecz Ambrus 1 frt, Fassie Tódor 1 frt, Herman Péter 1 frt, Jánossy Ferencz 1 frt, Kigyosán Ambrus, Markovics Károly 1 frt, Schimmer Mihályné 1 frt, Pálffy Antal Szeged 1 frt, Boicz Konstantin 1 frt, Tóth Andor 1 frt, Csumpa Lázár 1 frt, Pojnar Frigyes 1 frt, Grosz Zsigmond 1 frt, Policzer Simon 1 frt, Lévi Lázár 1 frt, Szelle János 1 frt, Balku Imre 1 frt, Buder Károly 1 frt, Kollár Gábor 1 frt, Izsák Ferencz 1 frt, özv. Kollner Antalné 1 frt 50 kr, ifj. Papp Gergely 1 frt, Vueskies Julia 1 frt, Killner Béla 50 kr, Swimmer Emánuel 50 kr, Ignát Konstantin 50 kr, Tabár Ferencz 50 kr, Marosi Béla 50 kr, Kigyosán János 50 kr, Unger László 50 kr, Holeczer Samu 50 kr, Seferle László 50 kr, Petrovics Ferencz 50 kr, Steiner Hermann 50 kr, Krausz Márton 50 kr, Arany Sámuel 50 kr, Tegre Etelka 50 kr, Weisgless Adolf 50 kr, Swarz József 50 kr, Vass László 50 kr, dr. Marosán György 50 kr, özv. Szilágyi Istvánné 50 kr, Crukker Zsigmond 50 kr, özv. Papp Tódorné 50 kr, Kain Ábrahám 50 kr, id. Kozma Gábor 40 kr, Lindenfeld Márton 30 kr, özv. Papp Pálné 30 kr, Sönberger Ede 30 kr, özv. Reginer Jánosné 30 kr, Stern Mórné 30 kr, Lázár Mari 30 kr, Lázár János 25 kr, Vargha Károly 1 frt, dr. Pojnar János 1 frt, Grünstein Mór 20 kr, Goldberger Salamonné 20 kr, Sipos Imre 20 kr, Buday N.-né 10 kr, Grosser Gáspár 10 kr. Összesen 61 frt 25 kr

A bálrendező bizottság nevében:
ifj. Papp Gergely, Uenger László,
főparancsnok. pénztárnok.

Móczok bucsujárása a tornyai Máriához.

Rézbanya, 1897. aug. 23.

Tegnap R é z b á n y á n valóságos népvándorlásnak voltunk szemtanúi. Nem tudtuk eleinte magunknak megmagyarázni, vajjon mi-féle erő mozgósította a bihari havasokon szerte szét lakó móczokat; kik több csoportban az ő festői öltözetükben, férfiak, nők és gyermekek, ki lóháton, ki gyalog vonultak keresztül csendes banya városukon. E szokatlan jelenség fölött a kíváncsiságtól is ösztönözötve, végre sikerült megtudnom a nagy mozgalom okát, melyet itt le-irok egy, amint azt magoktól a móczoktól elbeszélni hallottam.

Van a bihari havasokon egy pásztorfiu, ki arról nevezetes, hogy annyi száz meg száz mócz között egyedül ő tud olvasni, ami ott még valóságos csoda számba megy. Ennek a pásztor fiunak volt egy imakönyve, melyből ő míg a havasokon nyáját legeltette, naponta imádkozott és csodák csodája, egyik reggel, amidőn kinyitja imakönyvét, a betűk benne mind aranyos betűkké változtak át.

Ennek a móczok között azonnal hire men-vén, csoportosan keresték fel a pásztorfiut, aki azután valóságos próféta lett, aki a megtérésre intette a népet s főleg arra buzdította, hogy vándoroljanak el mindnyájan, még a bölcsős gyermekeket is magukkal vive mezitláb és ha-jadon fővel T o r n y á r a, Aradmegyébe, hol a B.-Szűz Mária egy szegény árva leánykának minden pénteken megjelenik és majd ott meg-hallják, hogy ezután erkölcsileg minő életet éljenek, mert ha tovább is így élnek (többnyire legközelebbi rokou rokonnal vadházasságban és a vasárnapokat sem tartják meg) úgy rövid idő múlva a Biharon rettenetes Istenítélet lesz, mely alatt mindnyájan elpusztulnak.

Igy szólt a csodás pásztor-fiu a Móczok-hoz. Amit ők annyira szívükre vettek, hogy csakhamar utnak indultak a móczok apraja, nagya Tornyára, már bizonyára oda értek. Hiába való volt minden lebeszélés, ők hajtha-tatlanok maradtak, sőt még az utba eső köz-ségekből, így Rézbányáról is nagyon sokan csatlakoztak hozzájuk. Sikerült 2 magyar nyelvű füzetkét is megkerítenem tőlük, amely lefor-dítva román nyelvre, ezer és ezer példányban forog a nép között. E két füzetkét is itt kül-döm, lássa a tek szerkesztő ur is, hogy mily ámitások vannak abban leírva, a nép félrevezetése s ha abban nem csalódom, ez a magukat u. n. igazhivőknek mondó nazarénusoknak akar propagandát csinálni, mely az alföldön már oly annyira el van terjedve, hogy alig van már község, a hol ilyenek nagyobb számban ne fordulnának elő.

Már most ma csak az a kérdés, vajjon birnak-e tudomással az illető világi s egyház előljárók ezen állítólagos csodás dolgokról, melyek Tornyán előfordulnak? Mert kívánatos volna, hogy a dolgok mibenlétéről a felsőbb hatóságok utján tudomást nyerhetnénk és a népet arról felvilágosítanánk.

A babonáság révén azt terjeszteni és fejleszteni bűn nélkül nem is lehet, vallásunk is tiltja és bűnnek tartja a babonáságot s azt né-mileg kiküszöbölni törekedett. Épp azért óhaj-tanánk e legujabban elterjedt, csudásnak hir-detett dolgokban is a teljes villágosságot. A családok ellen pedig erélyes intézkedést kérünk.

Egy szemtanu.

Eddig a levél, melyet tudósítónktól kap-tunk. A hozzánk beküldött füzetekből úgy lát-juk, hogy itt közönséges babonáról van szó amelyet a nazarénus apostolok ugyancsak fel-használtnak arra, hogy végzetes tévedéseiknek

propagandát csináljanak. A felekezeten állam-tól azonban hiába várjuk, hogy ezeknek véget vessen. Tegyenek meg azért mident a lelkészek a babonáság terjedésének meggátlására.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Katholikus népkönyvtárak. Gyürky Ödön, a budapesti kath. kör fáradságtalan tit-kárától »katholikus népkönyvtárak« czimen egy utmutató kis füzetke jelent meg a katolikus népkönyvtárak felállítására, berendezésére és kezelésére a 26 sűrűen telenyomatott oldallal bíró valóban hézagpótló kis könyvet, mely praktikus tanácsokat ad, s azon könyvek jegy-zékét is közli, melyek a katolikus könyvtá-rakba beszerzésre alkalmasak, ajánljuk külö-nösen a plébánosok figyelmébe. A füzetet a szerző bárkinek ingyen küldi.

— **Eletkra memoire-ok.** Bizonyára nagy élvezettel olvasták tegnap lapunk olvasói azt a tárczát, melyet Jászay Mari irt a nagyváradi »Elektra« előadásáról s melyet bő kivonathan közöltünk tegnapi számunkban a »Budapesti Napló« nyomán. Mint most egyik fővárosi lap-ban olvassuk, ez a cikk csak mintegy előszó gyanánt fog szolgálni azon műhöz, melyen a nagy tragika dolgozik s melynek címe »Elektra memoire-ok« lesz. Jászai e művében klasszikus szerepének hisztórikumából intim részleteket fog megírni.

TANÜGY.

Beiratások a várad-velencei isko-lába. A várad-velencei róm. kath. elemi fiu-és leány-iskolában a beiratások f. év szeptember hó 1-én veszik kezdetüket és tartanak 4-éig, 5-én Veni sancte. Midőn erre a t. cz. szülők becses figyelmét föl hívjuk, egyuttal kérjük, hogy gyermekeiket idején beirassák, mert a későn jelentkezők hely szűke miatt fölvehetők nem lesznek.

Nagyvárad, 1897. aug. hó 27.

Az igazgatóság.

Értesítés a zeneiskolából. A »Nagy-váradi Zenekedvelők Egyesülete« által fentar-tott zeneiskolában a beiratkozások aug. 30-tól szeptember 5-ig tartanak, naponta délelőtt 10—12 óráig és délután 3—5-ig. Jelentkezhetni, a félévi tandíj és beiratási díj lefizetése mellett R é z Mihály egyesületi igazgató irodá-jában Nagypiacz-tér, polgári fiúiskola. I. em. 21. ajtó.

Tandíj: vonóhangszer, hegedű és gordonka tanszakon egész évre az előkészítő és első osz-tályban 20 frt, a második osztályban 25 forint, a harmadik osztályban 30 frt, zongora és cim-balom tanszakon szintén egész évre az előké-szítő és első osztályban 30 frt, a második és harmadik osztályban 40 frt. fuvó hangszer az előkészítő osztályban 25 frt, I—III. osztályban 30 forint. Beiratási díj 2 frt 15 kr. A rendes tanítás megkezdése érdekében kéretnek a tisz-telt szülők, hogy gyermekeikkel a beírásra je-lölt napokon jelentkezni szíveskedjenek.

Ipariskolai beiratások.

Az ipariskola rendes tanfolyamán a be-iratások szeptember hó 5—13-ig eszközöltetnek a közs. polgári iskola helyiségében s pedig va-sárnaponként d. e. 8—11-ig, hétköznapokon mindenkor d. u. 4-től 6 óráig.

A tanítás szeptember 15-én veszi kezdetét. Tandíj 1 frt 9 kr., mely a beiratáskor fize-tendő.

(Az ipariskola téli tanfolyamán a beiratá-sok október hó 26-tól 31-ig eszközöltetnek s a tanítás november hó 5-én veszi kezdetét. A tandíj 2 frt 9 kr.)

Oly tanulók részére, kik az esti órákban a műhelyben vannak elfoglalva (pl. nyomdászok fodrászok stb.) egy osztály állittatik fel, mely-ben a tanítás kétszer hetenként d. u. 3—5-ig tartatik. Ezen csoportban azonban a tanulók csak a tanév kezdetén megszorított számban vétetnek fel.

A tanulók a beiratáshoz, valamint a sza-badulás alkalmával utolsó évi ellenőrző köny-vüket magukkal hozni tartoznak.

Hitoktatás november—márczius hónapok-ban tartatik.

A rajzoktatás alól felvannak mentve a borbély, cserepező, gubás, hentes, kalapos, ké-ményseprő, kefekötő, kötélverő, kövező, mészá-ros, molnár, nyomdász, pék, reszelővágó, szappanos, szítás és timár tanulók.

Felhivatnak a t. mester urak, hogy tanon-czaikat a fent megjelölt határidő alatt mulha-tatlanul beirassák, mert eltenkező esetben a mulasztók az ipartörvény megfelelő §-sa értel-mében 20—200 frtig terjedő pénzbírsággal büntettetnek.

Hogy az iparos mester urak kívánalmi az iskolalátogatás idejének megállapításánál az igazgatóság által lehetőleg figyelembe vehetők legyenek, óhajtanánk, ha a tolonczok mestereik kkel egyetemben jönnek a beiratáshoz.

A tanulók utólag egyik osztályból a má-sikba nem irhatók át.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Tüzeerek a gyakorlaton.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Bossu és Delavigne, magyarra fordította Kövesi Albert, színre került Nagyváradon először 1897. augusz-tus 27-én.

Egy nem épen irodalmi becsesel bíró, de igen mulattató francia bohózat került tegnap este színre, mely elejétől végig, telve van ka-czagtató jelenetekkel. Kevés valószínűség van magyar meséjében és morális tanulságot sem lehetne belőle levonni, ámde ezt a bohózatnál nem is kívánja senki, ezen tulajdonságok nem is ál-nak vele szemben, mint követelmények. A bo-hózat alkotásánál az író fantáziája ugyszólván korlátok nélkül működhetik a jó ízlés határain belül; s keresheti mindazt, a mi az életben félszeg, tulzott, vig, komikus, egy szóval neve-tésre készletű. Csupán két tulajdonságot kell magán viselnie: mulattató legyen és jóízűségnek megfelelő; s csupán egy czélja legyen, hogy az embernek az életküzdelmében elfanyarodott kedélyét felüditse vidám bohóságaival.

Ilyen mértéket téve reá, a tegnapi darab sikerült, ügyes műnek mondható; egészen al-kalmas arra, hogy egy színházi estét betöltsön s megérdemli, hogy a nevetni szerető emberek, vagy a megezetesedett kedélyük gyógyulását óhajtó pesszimisták megnézzék. Az a könnyed-ség, szellemes felületesség, könnyűvérűség öm-lik el rajta, a mely a francziáknál a vidámabb irányu színmű irodalmat oly nagy számban látja el ujjabb és ujjabb termékekkel, a melyek mint egy-egy sístergő tüzes-fényes rakéta min-den maradandó nyom és komolyabb hatás nél-kül gyönyörködtetik egy-két pillanatra az embert.

Az előadás mindvégig folytonos derűltég-ben tartotta a közönséget, a miben a darabon kívül igen sok része volt a szereplők ügyesé-gének is. Kivétel nélkül derekasan megállották helyöket. Mindazáltal a sikerültebb alakításokat főlemlítjük. Ilyen első sorban a Kövessé a ki Kazimirt, a tüzerkapitány szemfüles inasát, ki-tűnő felfogással és természetes, élethű alakítás-sal adta. — Használó pompásan sikerült alakot produkált Bács, ki Solignac nyug. ezredest, a a házártsos feleségének papucskormánya alatt nyögő s ifjusága kalandjait, emléket rettegve titkoló papucshóst személyesítette. Sokszor ne-vetésre indította a közönséget következetes nyelvbotlásaival, midőn felesége »elvei« helyett »nyelveit« mondott megsiklott szája s ijedt gyorsasággal javította ki eme botlásokat. Min-den tulzástól ment, nyugodt, természetes játé-kával igen szinpatikus és mulatságos alakot állított elő. — Balla Kálmán egy kissé tulzott; de nem hibáztatjuk érte, mert bizonyos foku tulzás a bohózatokban megengedhető, sőt szük-séges, hogy a kidomborítandó félszesség elérje e műfaj hatását, a vidám hangulatot s hogy az emberi gyöngeségek, félszességek neveltséges voltát a néző elé tárja.

A nők közül kezdjük a darabnak legked-vesekb alakjával P. Szép Olgával. Azonknak a huroknak, melyek az ő lelkében pengetésre készen vannak kifeszítve s a melyen ő oly művésziesen tudja eljátszani az indulatok, szen-

vedélyek és érzelmek majd szilaj, majd lágy, szelíd akkordjait, e darabban nagyon kevés szerep jutott. Drámai motívum nincs a műben: tehát az ő drámai ereje itt tétlenségre volt ítélve. Hogy ő mégis oly kedves és érdekes volt e jelentéktelen, szintelen szerepben is, az az ő egyéniségében rejlő előnyös tulajdonságoknak tudható be. Ezek között különösen kiemelendő, hogy arca, szeme folyton beszél. Arcvonásai nem válnak mozdulatlanokká, merevekké, szeme nem áll meg céltalanul, kifejezés nélkül akkor sem, ha más beszél a színpadon, nem ő. Igen ügyesen és kedvesen játszotta kicsiny szerepét.

Horváth Paula a nála már megszokott, de egy csöppet sem izléstelen s igen mulatságos tuzásait ez estén is élénk temperamentummal és sok kacaját fakasztva alkalmazta ügyes játékába.

Somló Emma pompás rutinjáról és sokoldalú képességéről e darabban is bizonyosságot tett. A többiek szintén jók voltak.

Tompa Kálmán jutalomjátéka. Igazi érdeklődéssel néz a közönség Tompa Kálmán mai jutalomjátéka elé. A »Lyoni postarabló«-ban oly hatalmas tere nyílik művészi alakítást nyújtani, amilyen csak nagyon ritka darabban. E történelmi tárgy érdekfeszítő drámát már régen nem adták Naggyáradon, mert nem igen akadt színész aki vállalkozik annak eljátszására, annyira kimeríti az organumot s oly fárasztók egyes részletei, amennyiben két alakot játszik benne a főszereplő, egy becsületes embert és a rabló gyilkost. A mai előadást, bizonyára zsufozt ház fogja végig nézni, mert Tompa anélkül is egyik legnépszerűbb tagja a társulatnak s a vidéken kevés hozzá hasonló jó drámai színész akad. Mindég ambícióval játszik, sohasem veszi kicsibe szerepét s ha üress is a ház, ő úgy játszik mintha zsufova lenne, szóval igyekszik és jár a közönség kedvébe. A mai előadás a közönség megmutathatja, hogy elismeréssel van ez igazán jó színész iránt.

Az előadások kezdete. A szinkörben hétfőtől kezdve az előadások hét órától fognak kezdődni és fél 10-ig tartanak. A színházlátogató közönség figyelmét, felhívjuk e változásra.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irtá: ROVETTA G. Ford.: S. J. 8.

A legtöbbször már elhaladt előtte a grófnő, midőn ő elhatározta magát őt köszönteni. Gyakran kellett azonban érezni a féltékenységes keserves kinjait, melyek őt valóban boldogtalanná tették. Elég volt erre az, hogy a grófnőt más kísérte, mialatt ő távolról követte. Ilyenkor meg volt keserítve a szegény Praudinoak egész élete. Dühös lett és elhalmozta szidalmakkal, elnevezte könnyelműnek, kacszérnak, és megfogadta, hogy ha nagy lesz, a királynéval kezd szerelmi viszonyt, csak hogy őt bosszantsa.

Novaredo gróf, Elza grófnő férje, nem tette őt féltékenyű; sőt ellenkezőleg, ha találkozott vele, mély tiszteletet érzett iránta.

Egy alkalommal, midőn valahol látogatóba volt, ismerkedett meg a gróffal; de oly zavartnak, kényelmetlenül és megszegyenítve érezte magát, mintha az talán a homlokáról olvasta volna le szenvedélyének titkát.

Prandino legnagyobb szerencsésére a gróf ezután csakhamar meghalt gutaütés következtében. Az örömet, mit az ifju ezen hír halatára érzett, lehetetlen leírni; úgy örült ő, a ki különben annyira jószívű volt, hogy rémülten futott ki a konyhából, valahányszor Ursolina grófnő megengedte magának azt a fényűzést, hogy egy sovány tyuknak levágja a nyakát.

De csakhamar drágán kellett megfizetnie eme kárörömet; mert alig hogy letelt a mély gyász ideje, Vicenzában a közvélemény majd ezt majd amazt emlegette a grófnő új férjeként, és ez a pletyka kinozta és üldözte a szegény Praudinot, a ki egyszerre sáppadt és vörös

lett a félelemtől és dühtől. És mert akkor olvasta Leopardit, elnevezte a grófnőt Aspasiának, mintha bizony az lett volna a hibás benne. — Legjobban kihozta őt sodrából egy lovassági kapitány, egy igen gazdag ember, Del Mantico marquis, a ki Elzát követte, mint valami árnyék.

Ily módon mérgezve meg, vagy képzelt örömmel emésztve életét, Praudinoból lassanként gróf Eriprandó lett; de a gyermek ideálja ugyanaz maradt a férfinál is, forrása a szerelmek és a fájdalomnak.

Husz éves volt, midőn a Novaredo-házban bemutatta magát; de oly félnék, zavart és gyáva volt, hogy mindenki nevetett rajta, sőt Elza grófnő még jobban, mint a többiek. Csak két év múlva, midőn Del Mantico marquis őrnagygyá lett és egy másik ezredhez helyeztetett át, vételettel figyelembe Eriprandó gróf, és akkor kapta az említett fényképet.

De még jó hosszú idő mult, mielőtt érzelmeiről nyilatkozott volna.

Nem merte.

Valahányszor Novareda özvegyéhez ment, mindannyiszor fe fogadta, hogy összintén feltárja szívét és leplezetlenül bevallja szerelmét, — de ha mellette volt, elment a bátorsága és nem talált szavakat; s csak a midőn elment, akkor nyitotta fel száját, s elnevezte magát, ostobának, tökfilkónak, gyávanak.

De azért nem tágitott mellőle; hallgatott mélységesen és bámult reá. Elza grófnő a ki jól tudta, hogy minő tűz emészt a dagadó, zavart, félnék ifju keblét, a ki az ő házat Amor képeivel festette tele, és egész napokat töltött avval, hogy az ő legyezőire, szekrénykéire és napernyőire grófi koronákat festett, gyakran mulatott azon, hogy őt sarokba szorítsa; de az ifju ilyenkor mindig elpirult, elhalgatott, s úgy behuzódott fekete kabátjába mint valami csigabiga a házába.

De tudvalevőleg minden tufeszített hur elpatlan.

Őrszél a Velenczébe való utazás előtt meghívást kapott Eriprandó gróf keresztapjától, hogy egy hónapot töltsön nála a vidéken; és a véletlen úgy akarta, hogy Elza grófnő is éppen ott a közelben bérlet ki egy villát nyaralásra. Fogadni mernék rá, hogy ott ismét találkozott! És csakugyan, minden gyanúsítás nélkül legyen mondvá, ott egy fa árnyékában, fiatal tölgyek lombjai alatt történt meg, a minek már régen meg kellett volna történnie.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK

Bádeni Ischlben.

Bécs, aug. 25. (Saját tudósítók távirata). Bádeninek Ischlben történt kihallgatását Ausztriában döntő befolyásnak tartják. Holnap minisztertanács lesz Bécsben, melynek főczélya lesz, egyes tartományok autonómiáját kibővíteni.

A francia-orsz alliance.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tud. t.) Párisi tudósítások szerint valamennyi lap — még a szoczialisták is — megelégedésének ad kifejezést a francia-orsz alliance ünnepélyes proklamálása felett: A radikálisok és szoczialisták követelik, hogy a szövetségi szerződés szószerint való szövegét terjesszék a parlament elé. A többi összes lapok, pártszínezetre való tekintet nélkül helyeslik a történeteket és azt mondják, hogy Franciaországnak már meg volt a szövetsége, csak kihirdetését várták s azt egész Franciaországban egyhangú tetszéssel fogadják. Sok lap Európa politikai programja gyanánt emeli ki ezt a kitélt: „... a művelődés, a jog és az igazság közös ideálja érdekében való szövetség”, amely a világbékének a jog és méltányosság értelmében való fenntartására irányul. A »Figaro« új, jelen-

tős demonstrációra számít a francia hajóraj Hernigörnsnél való elhaladásakor. A tósztok Párisban és a vidéken lelkes tüntetéseket idéztek fel.

A szt.-pétervári látogatás.

Budapest, augusztus 27. (Saját tud. táv.) Pétervárról írják: A császár, a császárné és Faure elnök a »Rosszija« czirkálón tett látogatás után visszatértek az »Alexandria« császári yacht fedélzetére, a hol az elnök a császári pártól bucsut vett. Az elnök meleg szavakban köszönte meg a császári párnak az iránta tanúsított vendég szeretet. Kezet csókolt a császárnénak, a császárt pedig megölelte. Este 6 órakor a franczla flotta felvonta horgonyait a kronstadti erőd ágyuinak dőreje és az orosz matrózok »hurrá« kiáltásai mellett. A közönség lelkesült örömkialtásba tört ki.

A francia-orsz szövetség.

Budapest, aug. 27. (Saját tud. távirata.) Párisból sürgönyözik A »La Presse« jelenti, hogy Oroszországgal a szövetséget a tegnapi konferencián végérvényesen megkötötték.

Görögország kezesei.

Budapest aug. 27. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Konstantinápolyból tegnapi kelettel: Mivel az angol kormány javaslatára ellenmondással találkozott, Salisbury lord új előterjesztést tett, amely szerint három hatalom, nevezetesen Franciaország, Oroszország és Angolország vállaljanak kezeséget a görög királyságért. A hatalmak garanciát vállalnának a hadikárpótlás céljaira felveendő kölcsönért az ezen hatalmak által a kölcsön biztosításra rendelt jövedelmek feletti ellenőrzés gyakorlása fejében. A nevezett hatalmak azonfelül felhívják a többieket, hogy ha nekik tetszik, vegyenek részt a garanciában.

A külügyminiszter Ischlben.

Bécs, aug. 27. (Saját tudósít. távirata.) Goluchowki gróf külügyminiszter Mérey osztálytanácsos kíséretében ma reggel Ischlbe érkezett. Ő felsége a külügyminisztert 4 órakor kihallgatáson fogadta. Goluchowki gróf részt vesz délután a császári család ebédén és éjjel viszszautazik Bécsbe.

Az új spanyol miniszterelnök.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tudós. táv.) Azcassaga miniszterelnök a minisztertanácsnak tudtára adta, hogy Canovas politikáját folytatni fogja. Kubára vonatkozólag kijelentette a miniszterelnök, hogy bizalommal viselteti Weyler tábornok iránt, akinek eljárását megdicsérte. A miniszterelnök azt hiszi, hogy a felkelés végéhez közeledik. Ha az egyesült államok követeléseket támasztanak, akkor a spanyol kormány tudná kővelességét. Azcassaga a konzervatívokhoz intézett felhívással végezte előadását.

Az uruguay-i elnök gyilkossá.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tudós. táv.) »New-York Herald« jelenti Montevideorból: Borda elnök gyilkossá 27 éves tisztt az uruguayi hadseregben. Azt mondja, hogy tettének személyes gyűlölet volt az indító oka és hogy nincsenek büntársai. Kétszer lőtt, az egyik golyó nem talált, a másik az elnök mellének oldalába furódott. A merénylet pillanatában az elnököt miniszterek, diplomaták és katonai kíséret vette körül. A lövéseket pillanatnyi csend követte, aztán irtózatoss heves jelenet játszódott le. Mialatt a gyilkost elfogták, a tömeg előro-

hant. Erre a katonatisztek szurony-támadást vezényeltek és a katonaság visszaszorította a népet. Több ember meghalt és számosan megsebesültek ezalatt. Bordát a palotába vitték, ahol pár perc múlva meghalt.

Monarchiánk és Bulgária.

Bécs, aug. 27. (Saját tudósítók távirata-) Call báró bulgáriai diplomáciai ügyvivőnk visszatért Szófiába.

Hadikárpótlás.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tudós. táv.) Havas-ügynökség jelenti Athénből: A görög kormánynál puhatólítottak a hatalmak az iránt, hogy a hadikárpótlás első részlete gyanánt mekkora összeget tud fizetni s minő jövedelmeket köthet le az egész hadi kárpótlás fedezésére. Itt ugy beszélnek, hogy a hatalmak közt az angol javaslat felett megindult tárgyalások olyan megoldásra fognak vezetni, a mely egyesíti Anglia és Németország nézeteit.

A merénylők üldözése.

Budapest, augusztus 26. (Saj. tudós. táv.) A szultán sürgős táviratot intézett a bolgár kormányhoz, melyben figyelmezteti, hogy a kikötőket tartsák szemmel, mert minden jel oda mutat, hogy az örmény merényletet Szerbia területén készítették elő s a tettesek minden valószínűség szerint Bulgária felé menekültek.

A moszkvai orvoskongresszus befejezése.

Budapest, aug. 27. (Saját tudósítók táv.) A nemzetközi orvosi kongresszust tegnap be-rekesztették.

A kőműves sztrájk.

Budapest, aug. 27. (Saját tudósítók táv.) A kőművesek békéltető bizottságának ülése nem vezetett eredményre, s sztrájk sorsa a holnapi napon dől el.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. augusztus 27-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.50
Magyar koronajáradék	99.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-80	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
lalmé ési jog megváltási kötvény	100.60
Horvát szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	154.50
Tiszaszállózási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—

Csziptrák járadék papirban	102.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	124.—
Csziptrák korona járadék	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	145.—
Osztrák magyar bankrészevény	955.—
Magyar hitelbank részevény	395.—
Osztrák hitelintézeti részevény	364.80
Páris vista	345.75
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	58.70 1/2
London vista	119.75
Páris vista	475.—
20 márkás arany	11.75

SZERKESZTŐI POSTA.

A »Szabadság«-nak. Elvi kérdések objectiv megvitatásától, sem a kollégiálitás, sem a híres magyar szabadelvűség el nem tilthat bennünket. Aki a nyilvánosság előtt véleményt mond valamely kérdésben, annak el kell tűrni az ellenvélemény nyilvánítását még akkor is, ha az lesújtó reá nézve. Ha nincs kedve tűrni, tessék hasonló argumentumokkal helyt állani, vagy kijelenteni férfias nyíltsággal, hogy tévedtem. Handabandákkal és gorbombaságokkal ma már nem lehet megtéveszteni a magyar közvéleményt.

Apró gyarlóságok kigunyolásában nem telik kedvünk. Például a »Szabadság«-nak arra a kolossális tévedésére, hogy Szt. István ünnepén a katolikusok imádkoznak a szent király *telkiüdvéért*, — nem is reflektáltak. De mikor a hivatalos lap izgat a törvényileg is szentesített nemzeti ünnep ellen és becsmerli — feltételezzük, tudatlanságból nem rosszakaratból — a nagy király emlékét és tetteit átoknak bélyegzi — azt magyar, keresztény szellemű lap szó nélkül nem hagyhatja.

Nagy kegyességük, melyel megengedik, hogy a katolikusok vallásilag megüljék szent István ünnepét, — meghat bennünket, de magyar embernek e tekintetben kötelező törvény nélkül is több kötelessége volna.

Kíváncsiak, miért nem foglalkoztunk R. J. cikkével? Megmondjuk: 1. Mert nem akartuk azt a jóindulatu embert baklövéséiért pellengére állítani, 2.

mert a létező bajokon újságcikkkel segíteni nem lehet, sőt a kath. egyház is, a melynek a bajokért szemrehányást tesznek, csak akkor segíthetne, ha a liberális kormány felhagyna kortes politikájával, mely a bajoknak egyedüli kutforra és 3. mert kedvünk így tartotta.

Végezetül még egyet. Önök négy hónappal ezelőtt a magyar sajtóban mindaddig hallatlan módon megsértették a kollégiálitást, mikor e lapok szerkesztőjét, minden alap nélkül gyanúsították és rágalmazták. Mi ennek dacára sem vétettünk a kollégiálitás ellen. Önök azonban addig, míg e hibájukat jóvá nem teszik, nem számíthatnak kollégiálásra.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 117-ik szám. Bérlet 117-ik szám.
Páros. Páros.
az arad-nagyvárad szintársulat által.
Nagyvárad, 1897. évi augusztus 28-án,
Tompa Kálmán jutalomjátékánál:
A LYONI POSTARABLÓ.
Dráma.
Kezdeté fél 8, vége 10 óraker.

Holnap, vasárnap két előadás.
Délután fél 4 óraker, félhelyárakkal:
Próba házasság.
Énekes vigjáték.
Este fél 8 óraker rendes helyárakkal:
A budapesti népszínház lényes díszleteivel.
Virág-csata.
Operette.
A szerkesztőért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

ISKOLA SZEREK

legolcsóbban

HELYFI LÁSZLÓNÁL

Nagyvárad Zöldfa-utca 41. sz. kaphatók.

Nagy választék **író és rajzszerkekben**, iskola-táskák könyvszijak, rajzeszközök, rajztáblák, vonalzó, festékek és ecetekben.

30 %-al olcsóbb mint bárhol.

261 2-4

A m. kir. sz. osztály-sorsjáték ügyében.

FIGYELMEZTETÉS.

Mint a m. kir. szab. első **Ostálysorsjáték** nagyváradi **főelárusítója**

főelárusítója

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhívni, idejekorán előjegyzés által, magát biztosítani, hogy minden reáfizetés nélkül sorsjegyhez jusson.

A rendkívüli érdeklődés, mely ezen gyönyörű tervveltel bíró osztálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a minőt Németországban, (a hol évek óta a nagy közönség kedvencz játéka képezi) t. i. hogy a húzás előtt csak magas ártóval lehet sorsjegyhez jutni.

Összesen 100.000 lesz kibocsájtva, melyek közül 50.000-re okvetlen nyeremény jut. A főnyeremény a legkedvezőbb esetben

„Egy millió korona“

Ezen kívül van számos nagy nyeremény és pedig: 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000 stb. korona értékben és a legkisebb nyeremények is többre rúgnak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első húzásra a következő **eredeti árakon** kaphatók nálam sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy	6	frt	—	kr.
Egy fél	3	»	»	»
Egy negyed	1	»	»	50
Egy nyolczad	—	»	»	75

Végül figyelmebe ajánlom a n. é. közönségnek, **okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piacon beszerezni**, ezáltal rendkívül sok kellemetlenségtől óvja önönmagát a kicserelés, illetve a megújításnál és azonnali kifizetésnél. A húzáskor **minden nevezetesebb nyeremény után sürgőnyileg lesznek értesítve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.** Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

Kiss Dávid

a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyváradi főelárusítója **különleges tőzsde.**

Viszontelárusítók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Alanti leszállított árjegyzék csakis
augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag
készpénzfizetés mellett értetődik, minden
takarékos háziasszony győződjék meg egy
próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-16-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek szines és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most — —	5—	kr.
Karmantyu volt 4, 5, 6 frt most — —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2. 25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.